

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת שמות י"ט טבת תשע"ב | גליון 484

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

מגיד מראשית אחרית

ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו (שמות ב' כ"ג) ואמרו חז"ל (שמות רבה א), וימת מלך מצרים, שנצטרע, והמצורע חשוב כמת. ויאנחו בני ישראל, למה נתאנחו, לפי שאמרו חרטומי מצרים לפרעה, אין לך רפואה אם לא נשחוט מקטני ישראל ק"נ בערב וק"נ בבוקר, ורחץ בדמיהם שתי פעמים ביום. כיוון ששמעו ישראל גזירה קשה זו, התחילו מתאנחים ומקוננים.

אכן, קשה לתאר את גודל הצער שהיה לעם ישראל, ע"י גזרה נוראה זו של שחיטת מאה וחמישים תינוקות רכים בערב ובבוקר לרחוץ בדמם, והצטרפה גזרה זו לשאר גזרות פרעה ולקושי השעבוד בכלל. על כך נתמה ונשאל, מדוע באה על עם ישראל גזירה כה נוראה ואיומה, ואיה מידת הרחמים בעולם? ועוד קשה, הרי ידע אברהם אבינו בברית בין הבתרים על גזירת "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה" ומדוע איפה לא התפלל על בניו אהוביו שינצלו מזירה איומה זו, לכל הפחות כפי שהתפלל על אנשי סדום הרשעים?

אלא, אברהם אבינו ע"ה צפה והשקיף בנבואה על גודל תועלת השעבוד, שלאחריו זכו להגאל ולראות את ניסי הקב"ה עין בעין, וראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי במראה מרכבה, ועלו דרגה אחרי דרגה עד שזכו לקבלת התורה. לכן לא התפלל אברהם אבינו על בניו שינצלו מגזירת השעבוד, כיון שולוא הצער שהיה להם במצרים, וללא כל מסכת היסורים הקשים והמרים שצרפו וזככו את נפשם, לא היו יכולים להגיע לכלל

המעלות הגדולות והנשגבות שזכו בהם לאחר יציאת מצרים.

בימים קשים אלו שהצרות מתרבות, ואין לך יום שאין קללתו מרובה משל ולעיני כל מתבונן ניכר בעליל, שאצל הרבה בני אדם השמחה היא בגדר שמחת הפנים ולא שמחת הלב, ומבין ריסי עיניהם ניכר גודל השבר והצרה שנמצאים בה, אם מחמת דוחק הפרנסה או שאר צרות ומכאובים, ה' ישמרנו. התרופה היחידה לכל הבעיות ומכאובי הלב, היא לחזק את עצמנו באמונה בהקב"ה, שהוא דיין אמת ומשפטו צדק. ויש להתעורר ולבחון כל מאורע ומקרה בעמקות ולא בשטחיות, ולחקור ולדרוש לדעת חכמה ומוסר מה ה' שואל מאיתנו, ומה רומזים לנו משמים על ידי אותם המאורעות והמקרים הבאים עלינו חדשים לבקרים. וכאשר האדם מתבונן בעמקות על מכלול הדברים שבאים עליו, רואה הוא את האמת הצרופה ושהכל בא בחשבון מאת הקב"ה, שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד.

ובכח אמונה זו יקח כל אדם טל של תחיה לנפשו, וידע שכל צרה יש לה קצבה וגבול מן השמים, כמאמר חז"ל (ע"ז נ"ה) בשם רבי יוחנן על היסורים "וחלים רעים ונאמנים", רעים בשליחותם ונאמנים בשבועתן. והיינו שהיסורים עומדים ומושבעים להסתלק בשעה מסויימת ויש להם סוף וקצבה. וגם כשלא רואים את הישועה, צריך האדם לחזק את עצמו וידע ויאמין שלכל רעה יש קץ. ונזכה בעזרת השם לגאולה השלימה, לראות את קץ הגלות בבניין בית במקדש במהרה בימינו, אמן.

דברי הימים

שובו בנים שובביים

מנהג יראים ואנשי מעשה להתענות בכל יום שני וחמישי של ימי השובביים בפרשיות שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים, ובשנה מעוברת אף בפרשיות תרומה, תצוה. תעניות אלו נתקנו כמו תעניות בה"ב שבאות לכפר על פגם היסוד שמא נכשלו בו בשעת שמחת החג, כך גם קבעו לאחר שמונת ימי השמחה של חג החנוכה, להתענות ולכפר על העוונות.

ימי השובביים שבחודש שבט מסוגלים לתשובה, שעל ידם ניתן לצאת ממיצר ושעבוד היצר, וזהו גם העניין המרכזי בפרשיות של יציאת מצרים שנקראות בחודש שבט.

מלכתחילה התקנה להתענות נתקנה לשנה מעוברת, כשהחורף בשנה זו ארוך בחודש נוסף, אך נהגו ישראל להתענות שובביים גם בשנים פשוטות. נמצא שכל יום שני וחמישי מן השבועות שקוראים בהם בתורה את פרשיות שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים, מתענים בהם בין בשנה מעוברת ובין בשנה פשוטה, ובשנה מעוברת מוסיפים ומתענים אף בשבועות שקוראים בהם בתורה פרשיות תרומה תצוה. ואף אם אין מתענים, נהגו להרבות בלימוד התורה, ולקבוע עיתם לתורה, שקדושתה מעלה את האדם מטומאה לטהרה, והיא התיקון העיקרי לפגם היסוד.

ר"ת	יציאית השבת	כניסת השבת	
18:13	17:35	16:20	ירושלים
18:09	17:36	16:35	ת"א אשדוד
18:06	17:34	16:23	חיפה
18:10	17:37	16:36	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

למען תזכור

מציינו שציוותה התורה במספר מקומות, לזכור את יציאת מצרים, "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים" (דברים ט"ז ג), "זכור את יום צאתך מארץ מצרים" (שמות י"ג ג). וראוי להתבונן, מה נשתנה נס זה מכל נפלאות ה', אשר הגדיל ה' לעשות עמנו בכל יום תמיד, שהזהירה התורה כל כך לספר אותו ולהזכיר אותו תדיר?

אלא, מבאר רבינו יאשיהו פינטו זצוק"ל בספרו "כסף נבחר", שתכלית העולם וקיומו, תלויה בקבלת התורה והמצוות באהבה, לכן גלגל הקדוש ברוך הוא לשעבד את בני ישראל במצור ובמצוק תחת סבלות מצרים, כדי שיבחרו בשמחה ואהבה להכנס בעול ושעבוד מצוות הקב"ה, על פני שעבוד בשר ודם.

וידוע, שאין העולם מתקיים אלא בעבור לימוד התורה וקיום המצוות, שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. לכן צריך לזכור בכל יום ויום, ולספר את הנס והפלא שעשה הקב"ה, שהוציאנו מעבדות ועול קשה במצרים. ומתוך כך, שזכור ונספר ביציאת מצרים, נקבל עלינו בכל יום עול התורה והמצוות באהבה ורצון טוב, ולא ימוס ספר התורה הזה מפינו והגיננו בו יומם ולילה.

בניך כשתלי זיתים

קשר מיוחד טבע בורא העולם בין ההורים לילדיהם, ההורה מדריך ומחנך את הילד, ומתווה לו את דרכו. מעת היותו רך בשנים מלווה ההורה את ילדו, ומטפח את אישיותו, עד שהוא ראוי לעמוד ברשות עצמו.

כדי שהקשר עם ילדינו, לא יצטמצם רק לצרכים טכניים, חשוב ליזום ולמצוא דרכים לחינוך הילד, וכך מרחיבים את הקשר והופכים אותו גם לקשר רוחני. ההורה נתקל בהרבה סיטואציות עם הילד במהלך היום והחיים, הוא יכול לנצל אותם לחינוך והסברה.

לדוגמא, כשהילד מדבר לשון הרע או משקר, יהיו הורים שיגערו בילד, שיכעסו, אולי אף ישענישו. האם הילד אמור להבין מעצמו, מדוע ההורה כועס, או מגיב באופן זה? ודאי שלא! ילד זה לא ילמד דבר לפעם הבאה, הוא רק יבין שהוריו לא צפויים ויש פעמים שהם כועסים עליו כשהוא מדבר.

אך אפשר גם אחרת, חשוב לנצל את ההזדמנות ולהסביר לילד מדוע יש לשמור על פה נקי, ועד כמה חבל שילכלך את פיו, כמה חשוב להקפיד על דיבור מחושב. יש להסביר בלשון המובנת לגיל הילד, ובאופן שיעורר את הרגש שבו. נופתע לגלות שהילד קולט את המסרים ומבין אותם ואת חשיבותם, הילד לוקח עמו מטען, והוא עוד יעשה בו שימוש לשמחת הוריו - מחנכיו.

כך גם בכל נושא ועניין. אם זה במצוות שבין אדם למקום, או בין אדם לחברו, אם זה לקראת שבת המלכה, או כשמגיעים לזמני החגים, כדאי ללמוד בעצמינו על הנושא או על התקופה והחג הקרב, ולתכנן איך ללמד את ילדינו על מהות העניין, להסביר להם את ההלכות הנוגעות באותו עניין, להיעזר בסיפורים, משלים ורעיונות יפים, ע"מ להמתיק להם את השבת והמועדים, את התורה וקיום המצוות.

הקדשת הזמן והסבלנות להסביר לילדים, מביאה תועלת גם לרכישת אחריות והרגלי נקיין וסדר. ניתן לדבר על ליבם של הילדים, להמחיש להם בדוגמאות על אנשים שלא רכשו הרגלים נכונים, למה זה עלול להוביל, ולעומתם אלה שכן רוכשים ועושים כל מאמץ להשתפר. כך ליבם של הילדים יהיה פתוח להקשיב וללמוד, ולרצות להשתפר.

דוד המלך מדמה את הילדים ל"שתילי זיתים", כאשר באים לסחוט מיץ פירות, די בסחיטה קלה. אך כדי להפיק שמן מזיתים נדרשת עבודה קשה ורבה, אך בסופו של דבר מופק שמן מיוחד. בנינו נמשלו ל"שתילי זיתים", ללמדנו שכדי להצליח בחינוך ילדים נדרשת עבודה רבה, אך ההשקעה כדאית!

מבראות

וַיְהִי, כִּלְפֶשֶׁת יִצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ (א, ה) למה נאמר "נפש" בלשון יחיד? מבאר הגאון רבי מיימון בן עטר זצ"ל מאלכסנדריה, שכאשר ירדו בני ישראל למצרים, היתה זו תקופה קשה עבורם, ובכח הצרה והצוקה התאחדו, הפילוג והמתיחות שהיו בין יוסף לאחיו, ובין בני הגבירות לבני השפחות נשכחו. וכולם היו בבחינת "נפש" אחת מאוחדת. כך היא דרכם של יהודים, שמתאחדים בעת צרה!

מסכנות" של זה העולם, כדי להנצל מערי מסכנות של העולם הבא, שהם פיתום - פי התהום, ורעמסס - הגיהנום הממסס את הנפשות הרשעים. ישכרואה הקב"ה את צדיק זה אשר בוטח בו ובתום לבבו הולך, מביא ברכה במעשה ידיו, נמצא שלא התבטל מעבודת השם, כי המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וזהו "כאשר יענו אותו" לטורדו מעבודת השם, והוא אינו שומע להם, הקב"ה עוזרו ו"כן ירבה וכן יפרוץ" ולא יחסר כל טוב, ולכן "ויקוצו מפני בני ישראל", משום שנצחונם של האדם, זהו ביטול חיותו של היצר הרע.

וַיִּקֶם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף (א, ח)

רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל בספרו "פיתוחי חותם" מבאר, שנרמז בפסוקים אלו על דרכו של היצר הרע, "ויקם מלך חדש" הוא היצר הרע שנקרא מלך זקן וכסיל, ונקרא חדש, לפי שמתחדש על האדם בכל יום. "על מצרים", הוא הגוף שכולו פגעים ומיצרים. "אשר לא ידע את יוסף" היצר הרע בא בכוחו הגדול ואינו חושש ממה שמוסיף האדם על כוחו לנצחו. ואומר, הן האדם כוחו רב ועצום וודאי ינצח אותנו, "הבה נתחכמה לו" בדבר שמבטל אותו מעבודת השם יתברך, שאם לא נבטלו מעבודת השם, "פן ירבה" בקדושה. וודאי כש"תקראנה מלחמה" ועלה ניצוץ הקדושה מן הארץ וינצח האדם בכח קדושתו. ובמה נתחכם? ע"י שנכניס בליבו לרדוף אחרי הבלי הזמן ולאסוף ממון, באמור לו: פרנסתך ופרנסת בני ביתך גדולה, וגדולה מכולם עול המסים, ואם לא תטרח יומם ולילה מאין תמצא לשלם כל אלה? וזה שאמר, "וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם", שיהיה טורח באיסוף הממון ומתבטל מעבודת השם. אך האיש הקדוש אשר חשקה נפשו בעבודת השם, אומר, אקבל עלי "ערי

וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֵּאָחֶז בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הָעֶבֶדָה (ב, כג)

דרשו חז"ל שפרעה נצטרע, והיה שוחט ילדי ישראל ורוחץ בדמם. אם כן, מדוע בהמשך הפסוק כתוב "ויאחזו בני ישראל מן העבודה" היה לומר ויאנחו בנ"י משחיטת התינוקות? אלא, בני ישראל היו מעותדים להיות משועבדים במצרים ארבע מאות שנה, ומדוע שהו בגלות רק מאתיים ועשר שנים? אלא מבאר בספר "פרשת דרכים", שבמאתיים ועשר שנות הגלות השלימו את כל שנות השיעבוד, כיוון שהיתה כל אשה יולדת ששה בכרס אחת, מתוך כך היו יותר עבדים להשלים את השעבוד. וכשראו בני ישראל שפרעה שוחט את התינוקות ורוחץ בדמם, חששו שמא ע"י שמתמעטים הילדים, כעת יצטרכו לעבוד יותר כדי להשלים את גזירת ארבע מאות שנה. לכן ויאנחו בני ישראל מן העבודה. טעם נוסף למניין השנים החסר אומר הרב "ציון במשפט תפדה" מג'רבה, שקושי השעבוד השלים בזמן קצר את כל עבודת ארבע מאות השנים, שכתוב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעֶבֶדָה קָשָׁה, בְּחֶמְר וּבְלִבָּנִים, וּבְכָל-עֲבֹדָה, בְּשֵׂדָה" (א, יז) ועל ידי כל השלימו בזמן קצר "אֶת, כָּל עֲבֹדָתָם" (שם).

כשרות הקמח

הדגן לסוגיו הינו מוצר המזון הבסיסי של האדם, אמנם לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי אם על מוצא פי ה', לכן בהכנתו חובה עלינו לשים לב על ציווי ה' לשמירה על הכשרות הנאותה, ושלא יהיו בו איסורים ממינים שונים, על מנת שיהיה ראוי להיות מזון איכותי הן לגוף והן לנפש. ישנם איסורים שבקלות ניתן להימנע מהם, ובהקניית הרגלים פשוטים לפני הכנת המזון, אפשר להינצל מהם. איסור תולעים, למשל.

הקמח המשמש לאפיית לחם ומוצרי, עובר בטחנת הקמח דרך מערכת צנרת מפותלת וארוכה, ונארז בשקים לפני שיווקו. תנאי האריזה, הנקיון והשמירה על ההגיינה שבטחנות הקמח, כמו גם האיחסון ומשך הזמן שעובר עד השיווק, משפיעים על נקיון הקמח ועל הימצאות תולעים בו. לכן, תמיד יש חובה לנפות את הקמח בנפה עדינה הנקראת "נפת משי", לפני השימוש בו. ישנן מספר רמות של צפיפות ברשת הנפה, הנפה המהודרות נקראת "75 משי", ויש בה 75 חורים בכל אינטש מרובע. נפה זו מבטיחה ניפוי מוחלט ללא חשש שיעברו דרכה תולעים או ביצי תולעים. יש לנפות את כל הקמח הנצרך ואין להסתפק רק בבדיקה מדגמית. חשוב להקפיד שבמהלך הניפוי לא יתערב קמח לא מנופה עם קמח מנופה.

יש להקפיד לבדוק את הנפה לפני השימוש, ולנקותה היטב לאחר השימוש. במאפיות וקונדיטוריות שהקמח המנופה עובר בשרוולים, יש להקפיד לנקות את שרולי הנפה בניקוי יומי יסודי, ולכבס את השרוול אחת לשבוע. ההקפדה על נקיון מקום איחסון הקמח, וניקוי מקום מעבר הקמח חשובים ביותר, משום שהצטברות של שאריות קמח, מהוות מצע להתהוות תולעים. ואכן במקומות שלא היתה הקפדה על נקיון מקום איחסון ומעבר הקמח בתדירות גבוהה, נמצאו תולעים חיות.

כשרות מהודרת במאפיות וקונדיטוריות, תלויה בפרמטרים רבים שביניהם, עובי הנפה המשמשת לניפוי הקמח, ותכיפות נקיון שרולי מעבר הקמח ומקום איחסונו.

קמח שנמצא נגוע ונופה היטב, מותר להשתמש בקמח המנופה, ואין צורך בניפוי שני. קמח מנופה שאוחסן בטמפרטורת החדר, ניתן להשתמש בו עד יממה מזמן הניפוי, ללא צורך בניפוי נוסף, לאחר זמן זה יש לנפות שנית לפני השימוש. קמח שאוחסן במקרר לאחר הניפוי מותר בשימוש עד שבוע ימים ללא ניפוי נוסף, ואם אוחסן במקפיא מותר בשימוש ללא הגבלת זמן.

שבע יפול צדיק וקם

"כל ההתחלות קשות", כל דבר טוב ראשיתו קשה מאוד, רק אחרי שעומלים ומוסרים נפש, נהיה קל יותר. בקידוש ליל שבת אנו אומרים "תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים", כשאדם מתחיל מקראי קודש, דבר קדוש או התחלה חדשה, יזכור בנפשו את יציאת מצרים, את ראשיתו של עם ישראל, העינויים הקשים בשיעבוד מצרים, ולאחר מכן שהיתה הגאולה. כך בכל קושי שמתמודדים בו, נזכור תמיד שאחרי הקושי תבוא הגאולה. בבית המקדש היה שער ששמו "שער ניקנור" ואמרו חז"ל, שאף לעתיד לבוא, כשיבנה בית המקדש השלישי במהרה בימינו, ישאר כך שמו של השער. מי היה ניקנור? ומדוע זכה ששמו ייזכר לדורות! אמרו חז"ל שניקנור נסע לאלכסנדריה שבמצרים, בכדי להכין לבית ה' שערים לעזרה. בדרכו חזרה עם השערים המפוארים, עמד עליו נחשול שבים להטביעו יחד עם האוניה, ביקשו המלחים להשליך את השערים לים כדי להנצל מטביעה, אך ניקנור סירב, וביקש שישליכו אותו לים יחד עם שערי בית המקדש. וניסים גדולים קרו לו, עד אשר הביא את השערים לבית המקדש. מתוך שנתנסה בניסיונות ומסר את נפשו, ייזכר ויחקק שמו לדורות עולם. כשרוצים לבנות דבר חדש עוברים נסיונות רבים והתמודדויות קשות, אך צריכים להיות איתנים ולא להישבר וליפול כי "שבע יפול צדיק וקם".

רבי יעקב אבוחצירא - "אביר יעקב" - כ' בטבת תר"מ

לאורם נלך

ורבים מבני קהילתו היו באים לבקש את עצתו וברכתו, את כולם הדריך במתינות ולמדם אורחות חיים ומוסר בהם ינהגו, ואף דאג להם לבל יחסר להם מאומה ולא יאונה להם כל רע. הקפיד ביותר בנתינת הצדקה והכנסת אורחים. אט אט נודע שמו כצדיק קדוש, גדול בתורה, מלומד בניסים ופועל ישועות בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים, סיפורי ישועות רבים ומופלאים נקשרו לשמו, ומפורסם כי אליהו הנביא זכור לטוב היה נגלה אליו תדיר.

בערוב ימיו בשנת תר"מ, חשקה נפשו לעלות לארץ ישראל, בני קהילתו ניסו למנוע זאת ממנו, קרוב לששים שנה הנהיג את בני קהילתו וקשה היתה עליהם הפרידה, אך התרצו לבסוף לאחר שהותיר את בנו רבי מסעוד לכהם כרב העיר. בדרכו לארץ הקודש עבר דרך אלג'יריה ומשם לתוניס לוב ולמצרים, כשבכל מקום יוצאים לקראתו מבני העיר לקבל את פניו.

כשהגיע למצרים בט"ו בטבת, התעכב בעיר דמנהור הסמוכה לאלכסנדריה. שם נפל למשכב. ביום כ' לחודש טבת שנת תר"מ, השיב רבי יעקב את נשמתו הקדושה לבוורא כשהוא בן ע"ב שנים.

השאר אחריו שושלת מפוארת זרע ברך ה' של בני צדיקים וקדושים, כשאחד מנכדיו הוא רבנו ישראל אבוחצירא זצוק"ל ה"בבא סאלי".

רבי יעקב אבוחצירא זצוק"ל זזיע"א, נולד לאביו רבי מסעוד אבוחצירא, בשנת ה'תקס"ו, בעיר תפילאלת שבמזרח מרוקו.

מורו ורבו היה אביו רבי מסעוד שישב על כסא הרבנות בעיר תפילאלת. למרות היותו עסוק לא חסך כל מאמץ ללמוד עם בנו ולהנחילו את דרכי הלימוד בכל ענפי התורה. כבר מגיל צעיר ניכר היה לעין כל, כי שונה הנער ועדין לגדולות, הוא התברך בכשרונות נדירים. בכח התמדתו ושקידתו באהלי תורה גדל והתעלה בנתיבי התורה והיראה. עוד בהיותו צעיר לימים הוכתר רבי יעקב להנהיג את יהודי העיר תפילאלת, לאחר פטירת אביו רבי מסעוד. לא ארכו הימים וכבר נודע שמעו בכל יהדות מרוקו, כשרבים צובאים על פתחו לדרוש את ה'.

תקצר היריעה מלתאר את קדושתו וצדקותו של רבי יעקב, ממוצאי השבת ועד ליל השבת היה יושב בבית המדרש ועוסק בתורה הקדושה יומם ולילה, לביתו היה מגיע רק בשבתות. עסק בהרבצת התורה בישיבתו "אביר יעקב", וידי רב לו בחכמת הנגלה ובתורת הנסתר. ספריו הרבים בכל מקצועות התורה, נגלה ונסתר, שו"ת ודרושים, משמשים עבורנו כצוהר קט להביט על רוחב גדלותו התורנית. כרועה נאמן לא זנח אף את צרכי הציבור,

להעביר גילולים מן הארץ

רוכל עני ופשוט היה בעיר קושטאנדינא, מעולם לא זכה ללמוד תורה, אך יראת שמים פשוטה קיננה בו. מסתובב היה בין בתי העיר, רוכש גרוטאות שבעליהם ביקשו להיפטר מהם, וניסה למוכרם ברווח זעום. כך התפרנס בדוחק וייחל לחיות חיי הרווחה מעט, ואולי כך יזכה ללמוד מעט תורה, או שלכל הפחות יזכה להיות מותומכיה.

באחד מן הימים הגיע לביתו של גוי אחד ורכש ממנו כמות גדולה של גרוטאות, כלים ובגדים ישנים. בהגיעו לביתו החל למיין את סחורתו, כלי נחושת לערימה אחת ובגדים לערימה נוספת. בעודו עסוק במלאכתו, שמע לפתע, קול עמום זר ומוזר הקורא לו: "יהודי יהודי, למה תזניחני".

בהלה אחזה בו, הן באותה העת לא היה בביתו איש. הוא הביט סביבו היטב, אף מבעד לחלון, משלא ראה דבר, שב למלאכתו. 'ודאי דמיון הוא זה', חשב לעצמו. לאחר זמן מועט, שוב נשמע הקול והפעם ביתר עוז: "יהודי, למה תניחני כך מוטל על הארץ בחרפה, רחם עלי" לתדהמתו הבחין, כי הקול בוקע מערימת גרוטאות הנחושת. תכף החל לנבור בה, ונתקל בפסל נחושת קטן ומאובק שהשליך קודם אל הערימה, מבלי שיחם לו כל חשיבות. הפסלון לא הפסיק לבקשו ולהתחנן שירים אותו מגל הגרוטאות וינחנו במקום מכובד, "אם תניח אותי על הארץ הזו, תרוויח היום כפליים" הבטיח הפסל. מעשה שטן הצליח, והעני התמים יצא למכור את מרכולתו, וראה זה פלא, אכן רווחיו היו באותו יום פי שניים מהרגיל.

למחרת שוב דיבר אליו הפסל, וביקש ממנו כי ינקה מעליו את האבק, וגם היום צירף הבטחה לבקשה, על רווח כפול מיום האתמול. הרוכל התמים שנוכח לראות שהבטחות הפסל מתקיימות, מיהר למלא את בקשותיו המשתנות. לא ארכו הימים והרוכל העני הפך לעשיר של ממש, הוא הקים לפסל בית מפואר. ואף לעצמו בנה בית גדול ומהודר, עם חדרים גדולים ומרווחים ובוסתן נאה. לאנשי עירו שהתפלאו מאין בא לו עושרו הפתאומי, ענה שהחונן דלים ריחם עליו וברכנו את סודו נצר בליבו, ולא גילהו אפילו לאשתו ובני ביתו.

ומנגד, לא גבה ליבו של הרוכל לשעבר, איש צדקה וגומל חסדים היה, הוא הרבה בצדקה ולא השיב ריקם אף נזקק. וכמשאת נפשו הקים בביתו בית מדרש, בו החזיק תלמידי חכמים, בכל יום למדו עשרה תלמידי חכמים אחרים, כאשר בסיומו של יום היו זוכים לסעודת מלכים ולמלגה הגונה.

תכונה רבה הורגשה בעיר, הצדיק רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל זיע"א, הרי"ף דעין יעקב, בא לעיר. הזומן רבי יאשיהו לבית המדרש שבבית העשיר לומר שיעור בפני הלומדים, ולהשתתף בסעודה שהוכנה לכבודו. הביט רבי יאשיהו בפני מארחו העשיר. סיפור התעשרותו הפתאומית אותו שמע מבני העיר לא ישר בעיניו, במיוחד העיק עליו שאף אחד לא יודע מאין בא לו העושר הרב.

התחיל רבי יאשיהו לשוחח עמו, חלק לו שבחים רבים על מעשיו הטובים, ולאחר מכן דחקו לגלות את האמת, כי אחרת יתכן וינזק. נתקף הרוכל בחלחלה ופחד ומיד סיפר את האמת הנוראה, מאין בא לו העושר הגדול הזה.

כששמע רבי יאשיהו את הדברים, ספק את כפיו, וזעק: "אבוי! הינך עובד גילולים!". הרוכל העשיר שהיה תמים, ולא הבין את גודל הרעה שעשה, נחרד מאד, והחל לבכות. "אם יציעו לך עושר רב כדי שתעבוד עבודה זרה, האם אכן תעבוד לה?" הקשה רבי יאשיהו. "חס וחלילה, אפילו אם יציעו לי את כל הכסף והזהב שבעולם, לא אעזוב את אמונת אבותי, ולא אעבוד עבודה זרה אפילו רגע אחד" – השיב הרוכל העשיר.

דבריו היוצאים מלבו, והחרטה העמוקה שהביע, עשו רושם על רבי יאשיהו, שהתמלא שמחה על המצוה הנדירה שהזדמנה לידו להעביר גילולים מן הארץ. ביקש מהאיש להראות לו את מקום הגילול המתועב, ובזריזות נטל את הפסל והשליכו בחבטה על הרצפה. לאחר מכן ציוה על בעל הבית להביא לו פטיש כבד, והחל לחבט על הפסל, עד שהשחית את צורתו לגמרי.

לאחר שסיים את מלאכתו הקדושה, פנה אל בעל הבית ואמר: "דע לך, כי כל המצוות הרבות שקיימת מיום שהתעשרת היו מכספי עבודה זרה, שהם אסורים בהנאה. אולם מכיון שסוגג היית ולא מזיד, הקב"ה לא יקפח שכרך על העבר. אבל, אם חפץ אתה שלא לאבד את זכויותיך עליך לאבד ולהשמיד את כל רכושך. ולאחר מכן, יסייע לך הקב"ה למצוא את פרנסתך, בהיתר ולא באיסור. כששמע זאת העשיר, לא התמהמה, ובעודו תחת הרושם העז של דברי רבי יאשיהו, והגילוי הנורא על העושר שהתעשר מעבודה זרה, רץ בזריזות והעלה אש בכל נכסיו, בביתו וברכושו ובכל אשר לו, וחזר לעיסוקו הקודם. אנשי העיר ששמעו את המעשה, וראו את עמידתו בנסיון, לא פסקו מלשוחח על שאר רוחו, איך במו ידיו הביא עליו את עניו בחזרה, העיקר שלא להנות מכספי עבודה זרה. ומכיוון שזכרו את התנהגותו הרחבה עמם בימי עושרו, השיבו לו כגמולו ודאגו לכל מחסורו.

העור

בשעה שנגלה הקב"ה למשה רבנו לראשונה, חלו שינויים בעור ידו, הכניסה לחיקו והנה מצורעת היא כשלג, החזירה שוב לחיקו ומיד שבה ברצון ה' לתוארה הראשון. אכן, גם באופן טבעי העור נתון למערכת של שינויים תמידיים, העור הינו המעטפת החיצונית של גוף האדם, המאגדת את הבשר והשרירים. בעור ישנם קולטנים הרגישים לגירוי, לכאב וללחץ, והוא גמיש ואלסטי.

העור מורכב משתי שכבות, השכבה החיצונית שתפקידה להגן על העור מפני התייבשות, קרינת השמש, ואף מפני פציעה. בשכבה זו ישנן נקבוביות מיקרוסקופיות המאפשרות כניסת חמצן לגוף, כמו גם התנדפות הזיעה. אך מנגד שכבה זו אטומה דיה כדי לא לאפשר לחיידקים ווירוסים לחדור לגוף, בשילוב עם חומר טבעי קוטל חיידקים, מהווה שכבה זו הגנה מושלמת לגוף.

השכבה הפנימית, עבה יותר מהחיצונית, והיא מהווה רקמה המחברת את העור לגוף, ומשמשת לבידוד ולשמירת חום הגוף. מתחת לשכבה הפנימית של העור, נמצאת שכבת שומן. בחכמה נפלאה ברא השם את עור האדם באופן שחיבורו לגוף מאפשר גם כיפוף ותנועה מושלמים, בגמישות מירבית. מפעים לגלות, כי העור הוא האיבר הגדול ביותר בגוף האדם, וגדל

ומתפתח יחד עם גדילת הגוף! שטח העור של אדם מבוגר מגיע עד כ-20 מ"ר, ומשקלו 20 ק"ג, עובי העור משתנה בהתאם לאופיים של האיברים השונים, בכפות הידים או הרגלים מגיע העור עד 3 מ"מ. באיזור העפעפיים נמצא העור הדק ביותר שעוביו פחות ממילימטר. עור כף היד רגיש פחות לחום וקור משאר איברי האדם, כדי לאפשר לאדם לעסוק ולעבוד בתנאים שונים. עור כף הרגל עבה יותר, כדי שיוכל לעמוד בלחץ העמידה וההליכה. ע"מ לשמר את הרעננות והחיוניות בעור, גדלה כל חודש שכבה חיצונית חדשה, במהלך החודש משיל הגוף תאי עור מתים, המגיעים למשקל של חצי ק"ג בשנה! העור משתקם מעצמו לאחר מצב של פציעה.

מנגנון מיוחד הפועל בעור האדם, הוא מנגנון יסות חום הגוף. כאשר מזג האוויר חם, או הגוף מתחמם מידי, מתרחבים כלי הדם ובלוטות הזיעה מפרישות נוזלים, הגוף מצטנן עם אידוי הזיעה. אך כאשר קר מידי, בלוטות הזיעה לא פועלות, נימי הדם מתכווצים, והשיער שסומר לוכד שכבת אוויר מעל לשכבה החיצונית ע"מ לשמר את חום הגוף.

בעולם קיימים אנשים בעלי עור בהיר עד כהה מאד, כמה מפליא הדבר שאנשים הגרים באיזורים חמים, גוון עורם כהה, הפיגמנטים הכהים מגנים על העור מפני פגיעתה של השמש.

08.852.0.852 אקאב